

در پیام آیت‌الله‌العظمی جوادی آملی به اختتامیه کنگره بین‌المللی «اقتصاد، اشتغال و تولید در آیینهِ قرآن و عترت <sup>(علیه‌السلام)</sup>» تبیین شد

# عناصر محوری اقتصاد از منظر قرآن کریم

آیین اختتامیه کنگره بین‌المللی اقتصاد، اشتغال و تولید در آیینهِ قرآن و عترت <sup>(علیه‌السلام)</sup>، ۱۵ اردیبهشت با پیام تصویری آیت‌الله‌العظمی جوادی آملی در دانشگاه بین‌المللی امام رضا <sup>(علیه‌السلام)</sup> در مشهد مقدس برگزار گردید.

است؛ یعنی ستون فقرات او شکسته است.

عنصر سوم آن است، ملتی که ستون فقراتش شکسته است، این، قدرت قیام ندارد؛ چه رسد به مقاومت، تا برسد به اقتصاد مقاومتی. آیه سوره «نساء» این است که مال، عامل قیام است؛ ملتی که عامل قیام ندارد، یک ملت ویلچری است.

- این ثروت، باید در بخش عمومی باشد**

عنصر چهارم آن است که در سوره «حشر» مشخص کرد؛ فرمود: این ثروت، نه، باید در دست دولت باشد، نه، باید در بخش خصوصی باشد، نه، باید در بخش خصولتی باشد؛ بلکه باید در بخش عمومی باشد؛ یعنی برای توده مردم میسور باشد که از مال مملکت برای تأمین معاش خودشان زندگی آبرومندانه داشته باشند. البته هرکسی به‌اندازه استعداد اقتصادی خود، قدرت و ادراک و فهم اقتصادی خود [و] تلاش و کوشش اقتصادی خود، سهم بیشتری می‌برد و این به‌منزله خونی است که باید در رگ‌های این ۳۶۰ درجه دایره‌ای جریان داشته باشد و اگر این مال، به بخشی نرسد، آن بخش فلج می‌شود؛ مثل آنکه اگر خونی به عضوی نرسد، آن عضو فلج است.

- تولید و اشتغال با ریا ممکن نیست**

بنابراین مال در اسلام به‌منزله ستون فقرات است؛ ملتی بیمار فقیر است؛ یعنی ستون فقراتش شکسته است. اگر نظام دولت‌سالاری سوسیال شرق باشد که شکست می‌خورد و اگر نظام کاپیتال غرب باشد که سرمایه در دست گروه خاص باشد که شکست می‌خورد و اگر تالیقی از دولت و سرمایه‌داران باشد که شکست می‌خورد و اگر مردمی باشد، محفوظ می‌ماند و این، بدون بانک‌های منزّه از ریا و مطهر از نزول، محقق نخواهد شد. تولید و اشتغال با ریا ممکن نیست و جنگ با خداست و ﴿محقّ الله الرّبا﴾.<sup>۳</sup> بنابراین اگر ملت این‌چنین باشد، به تولید و اشتغال توجه می‌کند.

- مزدوری در اسلام مکروه است!**

مسئله بعدی آن است که مزدوری در اسلام مکروه است. نهی‌های فراوانی

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی بنیاد بین‌المللی علوم وحیانی اسراء، در پیام معظم‌له آمده است:

عناصر محوری اقتصاد را قرآن کریم در چند آیه بیان کرده است:
اولاً مال را به‌منزله ستون فقرات یک ملت و جامعه معرفی کرد. در اوایل سوره «نساء» فرمود: ﴿لَا تَوْتُوا السُّغْفَاءَ اَمْوَالِکُمْ الَّتِی جَعَلَ اللهُ لَکُمْ قِیَامًا﴾<sup>۱</sup>

یعنی ثروت مملکت را به دست سفیهان نسپارید؛ زیرا ثروت مملکت عامل قیام و استقامت و پایداری یک ملت است. اگر سفیه ستون فقرات یک ملت را به دست بگیرد، این ستون را می‌شکند و این ملت را زمین‌گیر می‌کند. پس عنصر اول این است که مال در نظام اسلامی، به‌منزله ستون فقرات یک ملت است.

- اگر ملتی نتواند ستون فقراتش را حفظ بکند، فقیر است**

عنصر دوم آن است که اگر این ستون محفوظ نماند و در اثر ربا و مانع‌د آن آسیب ببیند، این ملت فقیر می‌شود. در فرهنگ قرآن، ملتی که جیبش تهی و کیسه‌اش خالی است، این ملت فقیر است. فقیر به‌معنای گدا نیست. در فارسی آن لغت دقیق و عریق را نداریم که از ملتی که ستون فقراتش شکسته است، خبر بدهیم. می‌گوییم گدا! واژه گدا بار علمی ندارد. در عربی از گدا به‌عنوان فاقد و ندار یاد می‌کنند؛ ولی قرآن کریم از ملتی که جیبش خالی است و کیفش خالی است، به‌عنوان فقیر یاد می‌کند؛ فقیر به‌معنای گدا نیست. این «فعلیل» به‌معنای مفعول؛ نظیر «قتیل» به‌معنای مقتول [است]. فقیر به آن ملتی می‌گویند که ستون فقراتش شکسته است؛ زیرا عامل قیام که ثروت است آن را از دست داد و از آن بهره صحیح نبرد. «مسکین» هم به‌همین معناست؛ یعنی زمین‌گیر؛ یعنی قدرت پویایی و حرکت را از دست داده است: ﴿إنّما الصدقات للفقراء والمساکین﴾<sup>۲</sup> به‌همین معناست.

پس عنصر اول آن است که ثروت در مملکت ستون فقرات آن ملت است. عنصر دوم آن است که اگر ملتی نتواند ستون فقراتش را حفظ بکند، فقیر

آیت‌الله حسینی بوشهری در دیدار جمعی از اعضای ستاد راهبری فناوری‌های هوشمند حوزه‌های علمیه

## باید نسبت به نوآوری‌های زمانه شناخت پیدا کنیم



رئیس شورای عالی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، بر لزوم شناخت فناوری‌ها و پیشرفت‌های علمی تأکید کرد و موضوع‌شناسی دقیق را قبل از هرگونه اظهار نظر نسبت به این فناوری‌ها، ضروری دانست.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، مشاور مدیر حوزه‌های علمیه در زمینه هوش مصنوعی با آیت‌الله حسینی بوشهری دیدار و گفت‌وگو کرد. رئیس شورای عالی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم در این دیدار، گفت: دنیایی که امروز ما در آن زندگی می‌کنیم، دنیایی است که دائماً نوآوری‌هایی در آن رخ می‌دهد؛ لذا ما نباید از رویدادهایی که در پیرامون مان وجود دارد و حاصل تجربه بشری است، غافل بمانیم؛ بلکه باید از این رخدادها استقبال کنیم؛ منتها با حفظ معیارها و ویژگی‌هایی که عدول از آنها مجاز نیست.

وی ادامه داد: اگر در مواجهه با مسائل نوظهور خودمان را کنار بکشیم و یا خود را به غفلت بزنیم و از اول با پاسخ‌های سلبی با رویدادها‌ی عصر و زمانه خود برخورد کنیم، برد نکرده‌ایم؛ چراکه مسئله را نشناخته‌ایم تا بخواهیم نسبت به آن قضاوتی کنیم.

دبیر شورای عالی حوزه‌های علمیه بیان کرد: باید نسبت به نوآوری‌های زمانه شناخت پیدا کنیم و بعد در مقام قضاوت برآییم و سپس بررسی کنیم که آیا مسئله مورد نظر با معیارهایی که در فرهنگ دینی و مسائل اسلامی به‌عنوان یکسری اصول، شناخته شده، منطبق هست یا خیر؟ در روایت داریم: «الناس اعداء ما جهلوا»؛ یعنی انسان دشمن چیزی است که نسبت به آن جهل دارد. بنابراین ابتدا باید مسئله به‌صورت دقیق موضوع‌شناسی شود و سپس انطباق آن با اسلام را سنجید.

وی افزود: حضرت امیرالمؤمنین <sup>(علیه‌السلام)</sup> می‌فرمایند: «المؤمنون هم الذّین



شده که انسان، مزدور دیگری نباشد؛ چون تمام حیثیت‌های علمی و عملی خود را در طبق اخلاص برای کارفرما می‌گذارد. طرزی باید جامعه را با اقتصاد اداره کرد که هرکسی در کنار سفره خودش بنشیند؛ نه اینکه برای دیگری کار کند و مزد بگیرد. حیثیت یک ملت در سایه کرامت‌های آنهاست.

از مجموع این چند آیه روشن می‌شود که چرا علی‌بن ابی‌طالب (علیه افضل صلوات المصلین) در زمان حکومت، تازیانه به دست می‌گرفت و بازار کوفه را تهدید می‌کرد. می‌فرمود: «اللقه ثم المتجر»؛ تا الگوی بازار اسلامی را به جامعه ارائه کند؛ فرمود: اول آشنایی به مسائل فقهی، تا از گزند ربا و آسیب نزول برهید، بعد تجارت کنید؛ «اللقه ثم المتجر». این کار را وجود مبارک امیرالمؤمنین <sup>(علیه‌السلام)</sup> انجام داد تا بازار مسلمان‌ها از حلال ارتزاق کند و جامعه نه گرفتار فقر و وابستگی بشود و نه آلوده به مسائل حرام.

امیدواریم جامعه اسلامی ما این چنین باشد.

- پی‌نوشت‌ها**

- سوره نساء،آیه۵؛
- سوره توبه، آیه۶۰؛
- سوره بقره، آیه۲۷۶؛
- الکافی (ط. الإسلامیة)، ج۵، ص۱۵۰.

مینایی وجود داشت، برخی در ابتدای مطرح شدن هوش مصنوعی، از این موضوع وحشت کردند؛ اما در اصل ماجرا نباید کسی وحشتی داشته باشد؛ بلکه همان‌طور که گفته شد، باید رفت و آشنا شد. حکمت، گمشده مؤمن است. هر جا آن را یافت، باید بگیرد؛ منتها ما یکسری اصول و ضوابطی داریم؛ باید معیار سنجش مان به‌گونه‌ای باشد که آن چهارچوب‌ها به‌خاطر علاقه به مسئله نوپیدا تحت‌الشعاع قرار نگیرد. این مسئله خط قرمز ما تلقی می‌شود.

امام جمعه قم با اشاره به ظرفانٔ اجتهاد و پیچیدگی‌های استنباط مسائل فقهی خاطرنشان کرد: علم رجال برای تبدیل به زبان ماشین، تا حدودی نسبت به سایر علوم قاعده‌مندتر است؛ اما مسائل فقهی، مسائلی جدی است. در مباحث فقهی خیلی باید دقت کرد که هوش مصنوعی چگونه می‌خواهد، قاعده به ما نشان بدهد. خصوصاً با توجه به اینکه ما معتقد به اجتهاد سیال هستیم و افراد مبانی مختلفی دارند.

وی در پایان با تقدیر و تشکر از عوامل ستاد راهبری فناوری‌های هوشمند و کلان‌پروژه ناصر جامع فقیه، اذعان کرد: یکی از ویژگی‌های شهبید مطهری این بود که ایشان شبهه‌ستیز بود؛ یعنی قبل از اینکه شبهه‌ای مطرح بشود، به سراغ آن می‌رفت و قبل از آنکه در فضای جامعه مطرح شود، پاسخ آن را بیان می‌کرد؛ لذا وقتی شبهه‌ای به داخل جامعه می‌آمد، هم شبهه بود و هم پاسخ آن؛ بنابراین کار شما ذاتاً قابل تقدیر است. اصل رفتن دنبال این کار که مصداق «الناس اعداء ما جهلوا» نباشیم و اینکه بدانیم «المؤمنون هم الذّین عرفوا ما أمّأثم» وظیفه ماست، ارزشمند است.

لازم به ذکر است، در ابتدای این دیدار دکتر مینایی مشاور آیت‌الله اعرافی در هوش مصنوعی و فضای مجازی و همچنین دکتر قاسمی دبیر ستاد راهبری فناوری‌های هوشمند حوزه‌های علمیه، گزارشی از فعالیت‌های صورت‌گرفته، ارائه نموده و توضیحاتی در زمینه وضعیت هوش مصنوعی در حوزه‌های علمیه و روند کاربست هوش مصنوعی در حوزه علوم اسلامی بیان کردند.



آیت‌الله اراکی در پیامی به تصمیم‌گیرندگان فضای مجازی

## سقوط یا صعود در انتظار تصمیم‌گیران فضای مجازی

و منافقین بیاورد.

اگر کمک کنید به نشر توهین به مقدسات الهی در فضای مجازی، اگر کمک کنید که در فضای مجازی به آیات الهی استهزاء بشود، به مقدسات الهی توهین بشود، به هویت ملی ما توهین بشود، به شخصیت ملی ما توهین بشود که همان شخصیت الهی است و همان شخصیت قرآنی و اسلامی است، اگر چنین اجازه‌ای بدهید، اگر فرصت را باز کنید، شما جزء حلقه استهزاءکنندگان دین خدا به‌شمار خواهید آمد و مورد کفر الهی قرار خواهید گرفت.

این هشدار به همه کسانی است که می‌خواهند در این رابطه تصمیم بگیرند. باید فضای مجازی همان‌طوری‌که خیلی از کشورهایی که عاقلانه تصمیم می‌گیرند و فضای مجازی را چنان مدیریت می‌کنند که با مصالح و منافع ملی آن کشور در تعارض نباشد، شما هم شجاع باشید و از هیاهوی دشمنان به دل هراس راه ندهید، جوسازی‌های منافقان در شما اثر نکند و آنچه را که مصلحت ملی جامعه ماست و آنچه را که موافق با احکام شرع است، آنچه را که تضمین‌کننده حمایت

### • اخبار کوتاه‌ایــــران

- پیشگیری از حمله سایبری به حوزه‌های زیرساختی کشور:** معاون توسعه و ارزیابی مرکز مدیریت و راهبردی افتا؛ یک حفره امنیتی که در یکی از نرم‌افزارهای پرکاربرد یکی از سازمان‌های کشور طراحی شده بود که مهاجمین در ابتدا توانسته بودند به بیش از ۱۰۰ وب‌سایت سازمان‌های دولتی و خصوصی کشور نفوذ اولیه داشته باشند که این حمله کشف و خنثی شد. طبق بررسی‌ها، آی‌پی مبدأ از کشورهای هلند، انگلیس و آمریکا بوده است.
- واگذاری مسکن به خانوارهای دارای ۳ فرزند:** معاونت مسکن وزارت راه و شهرسازی: متقاضیانی که تاریخ تولد فرزند سوم یا بیشتر آنها بعد از تاریخ ۲۴ آبان ۱۴۰۰ باشد، می‌توانند با مراجعه به سامانه طرح‌های حمایتی مسکن به آدرس saman.mrud.ir در بخش نوع سرپرستی با انتخاب گزینه «قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» نسبت به ثبت‌نام اقدام کنند.

- محکومیت مادام‌العمر مدیران بورسی دولت قبل:** ۸ تن از اعضای هیات‌مدیره شرکت بورس تهران در دولت قبل به سلب صلاحیت دائم از تصدی سمت مدیریت در بورس‌ها و تشکل‌های خودانتظام محکوم شدند.

- افزایش ۱۰۸ میلیون لیتر به ظرفیت تولید روغن‌های صنعتی کشور:** طرح فناوریانه توسعه خطوط عملیات پالایش روانکارها در یکی از مجموعه‌های صنعتی و پالایشی بنیاد مستضعفان به بهره‌برداری رسید. این طرح توسعه که با تلاش شرکت‌های دانش‌بنیان و با سرمایه‌گذاری ۱۴۳ میلیارد تومانی بنیاد مستضعفان به بهره‌برداری رسید، بیش از ۱۰۸ میلیون لیتر به ظرفیت تولید انواع فرآورده‌های روغنی و روانکاری کشور اضافه می‌کند.

- وام مسکن در ۱۲ شهر ۶۰۰ میلیون تومان شد:** مدیرعامل بانک مسکن: سقف تسهیلات ساخت مسکن برای سازندگان حرفه‌ای در تهران و ۱۱ شهر دیگر به ۶۰۰ میلیون تومان افزایش یافت. همچنین به سازندگان غیرحرفه‌ای که از فناوری نوین ساخت در پروژه خود بهره بگیرند، ۵۵۰ میلیون تومان تسهیلات به ازای احداث هر واحد مسکونی پرداخت می‌شود.
- تراز تجاری کشور مثبت شد:** معاون گمرک ایران: با توجه به صادرات ۳ میلیارد و ۶۹۹ میلیون دلاری کشور و واردات ۲ میلیارد و ۸۲۴ میلیون دلاری در فروردین ۱۴۰۱، تراز تجاری کشور، مثبت ۷۵۶ میلیون دلار را نشان می‌دهد.

- دریافت ۵۰۰سکه طلا توسط هر وزیر در دولت قبل:** مالک شریعتی نماینده مجلس: در یکی از جلسات هیأت تحقیق و تفحص از حقوق‌های نجومی، بیان شد که در طول ۸ سال دولت قبل، هر وزیر بطور متوسط ۵۰۰ سکه طلا گرفته تا به تشخیص خود هزینه کند.

- افزایش ۳۰ درصدی صادرات نفت ایران:** اوپل پرایس: اطلاعات شرکت کپلر نشان می‌دهد صادرات نفت ایران در سه‌ماهه اول سال جاری میلادی ۳۰ درصد نسبت به سال گذشته افزایش یافته و به ۸۷۰ هزار بشکه در روز رسیده‌است.
- رونمایی از موشک خیبرشکن در راهپیمایی روز قدس:** جددترین موشک بالستیک ایران با نام خیبرشکن در راهپیمایی روز قدس نمایش داده شد. این موشک با برد ۱۴۵۰ کیلومتر دوربردترین موشک بالستیک تاکتیکی جهان است.
- خرید از نمایشگاه مجازی کتاب، هزینه پستی ندارد:** احمدوند معاون فرهنگی وزیر ارشاد: با همکاری وزارت ارشاد، مرسولات پستی نمایشگاه مجازی کتاب با هر قیمتی برای خریداران رایگان خواهد بود. سی‌وسومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران امسال در دو بخش حضوری و مجازی از ۲۱ تا ۳۱ اردیبهشت در مصلی تهران برگزار می‌شود.

- کودکان زیر ۵ سال سریع‌تر واکسن سرخک بزنند:** وزارت بهداشت: درخواست داریم، اگر کودک زیر ۵ سالی دارند که تاکنون واکسن سرخک دریافت نکرده، حتما سریع‌تر نسبت به واکسیناسیون‌شان اقدام کنند. از اوایل دی ۱۴۰۰ تاکنون ۹۸ بیمار مبتلا به سرخک شناسایی کردیم که ۲۸ نفر ایرانی، ۶۶ نفر افغانستانی و ۴ نفر پاکستانی بودند.
- ملاقات زندانیان آنلاین می‌شود:** رئیس مرکز فناوری اطلاعات قوه قضائیه: ۱۵ استان امکان ملاقات آنلاین زندانی با خانواده‌اش در دفاتر خدمات قضایی فراهم شده است. در این دفاتر پس از هماهنگی و احراز هویت، لینک برقراری ارتباط تصویری به گوشی هوشمند خانواده زندانی پیامک می‌شود و آن‌ها با وارد کردن نام‌کاربری و رمز، می‌توانند به صورت آنلاین زندانی را ملاقات کنند.

- بیمه رایگان بیش از ۵ میلیون نفر:** مدیر عامل سازمان بیمه سلامت ایران: سه دهک پایین جامعه یعنی حدود ۵ میلیون و ۳۵۰ هزار نفر از هموطنان بدون پرداخت هیچ هزینه‌ای، به صورت رایگان تحت پوشش بیمه سلامت قرار می‌گیرند.
- آغاز ثبت‌نام متقاضیان تشرّف به حج:** سازمان حج و زیارت: ثبت‌نام متقاضیان تشرّف به حج تمتع که کمتر از ۶۵ سال دارند از ساعت ۱۰ صبح یکشنبه ۱۸ اردیبهشت در سامانه reserve.haj.ir آغاز می‌شود. واکسن‌های استرازنکا و سینوفاک مورد تایید وزارت حج عربستان است.
- ایجاد ۳۰۱ هزار فرصت شغلی توسط کمیته امداد امام در سال گذشته:** معاون اشتغال و خودکفایی کمیته‌امداد امام خمینی <sup>(علیه‌السلام)</sup>: کمیته‌امداد در سال ۱۴۰۰، تعهد ایجاد ۳۰۰ هزار فرصت شغلی در کشور را داشت که ۳۰۱ هزار فرصت شغلی ایجاد شد.
- مردم امسال حتما یک دز دیگر واکسن کرونا تزریق کنند:** وزیر بهداشت: کاهش کرونا در یک کشور، دلیل این نیست که کرونا تمام شده است، بلکه آنچه باعث شد آمار کرونا در کشورمان کاهش یابد، ایمنی ما بود. توصیه ما این است که مردم امسال حتما یک دز دیگر واکسن کرونا تزریق کنند.
- تهران و گیلان، پیرترین استان‌های کشور:** سرپرست دبیرخانه شورای ملی سالمندان: از نظر تعدادی، استان تهران با یک میلیون و ۷۰۵ هزار نفر و از نظر درصد جمعیت سالمندی استان گیلان با ۱۵.۱۹ درصد، سالمندترین استان‌های کشور هستند. از هشت میلیون و ۸۶۳ هزار نفر جمعیت سالمند کشور، چهار میلیون و ۲۶۸ هزار نفر آنان مردان و چهار میلیون و ۵۹۵ هزار نفر آنان، زنان هستند.